

Uke 6

10. februar: Første dåp på Grønland

Kristen misjon på Grønland: Brendan, Egede, Herrnhut

Legenden om Brendan (se 16. mai) antyder at keltiske munkar allerede på 500 tallet har seilt til øyene i Nord Atlanterhavet: Til Færøyene, Island, Grønland, og kanskje til Newfoundland. Sannsynligvis har keltiske munkar bodd på Island før de norske landnåmsmennene kom på 800-tallet.¹ Den norrøne befolkningen på Island godtok kristningen på Alltinget i år 1000. Erik raude grunnla i 986 en norrøn koloni på Grønland som eksisterte i flere hundre år. Det ble bygget flere kirker på Grønland, og et kloster. Det var et eget bispesete på Grønland.² I 1721 seilte den tidligere Lofotpresten Hans Egede (se 5. november) til Grønland. Han regnet med å finne grønlendere av norrøn avstamning. Men nå bodde det inuitter (eskimoer) der. I 1722 grunnla Egede kolonien Godthaab. Han reiste rundt blant inuitene og lærte seg deres språk og satte seg inn i deres leve- og tenkemåte. I 1729 skjedde den første dåpen siden middelalderen på Grønland.

1733 ble de første misjonærer fra Zinzendorfs brødremenighet i Herrnhut sendt til Grønland for å hjelpe Egede (se 19. januar). Men de dansk-norske misjonærene og de tyske Herrnhut-misjonærene hadde til dels nokså forskjellig syn på misjon og kirkeordning. Herrnhuterne avsluttet arbeidet på Grønland i 1899.

I 1735 døde Egedes kone Gertrud. Året etter reiste Egede til København og grunnla et seminar for å utdanne lærere og kateketer til tjeneste på Grønland. Egede fikk tittelen ”biskop av Grønland”.

Med den grønlandske kirkeloven fra 1905 ble betegnelsen ”den grønlandske misjon” byttet ut med kirke, og Grønland ble et eget prosti. I 1993 ble kirken i Grønland et eget bispedømme i Folkekirken i Danmark.

Bønn: Om jeg tar farvel med mitt vakre land og ber en siste bønn med mine kjære og seiler min lille båt over det glitrende havet:

Kristus, vil du hjelpe meg gjennom de ville bølgene? (*fritt etter Brendans bønn*³)

Bibeltekster: Sal 139,1-12   Fil 3,12-16   Luk 9,57-62

Gi oss i dag vår daglige sel!

(*fra Egedes oversettelse av Fadervår til inuit-språket*)

Andre merkedager:

7. februar: Olav Engelbrektsson (født om 1480) var den siste romersk katolske erkebiskopen i Nidaros. Han døde som flyktning i Nederlandene den 7. februar 1537.

11. februar: Caedmon (død om 680) var en kugjeter knyttet til Hildas kloster i Whitby (se 17. november) som ble oppmuntret av Hilda til å bruke sin poetiske begavelse til utbredelse av kristen tro på morsmålet.

11. februar: Henrik av Vitskøl var elev av Bernhard av Clairvaux i Frankrike og ble rundt 1150 abbed i Varnhem kloster i Sverige. I 1158 grunnla han cistercienserklosteret Vidskøl (gjengitt på latin som ”Vitae Scola”) i Nord Jylland i Danmark.

¹ Kirkjubæjarklaustur på Sørlandet og Papey på Østlandet (”papenes øy”) var kanskje bebodd av irske munkar, se Ødegård: Island s. 30 og s. 206)

² Ødegård: Island s. 48

³ Brendans Bønn er oversatt av Vidar Kristensen i: R.v.d. Weyer, Keltiske bøner s. 20